

Sjælskontakt

af Niels Brønsted
fra Teosofia, januar 1996

Indledning

De fleste mennesker, der studerer den esoteriske lære, er klare over, at disciples primære mål er at opnå sjælskontakt ved at bygge antahkaranaen, »regnbuebroen« fra de lavere til de højere aspekter af menneskelig bevidsthed.

Det er menneskeheden's opgave at realisere det åndelige hierarkis evolutionsplan i detaljer på det fysiske plan, dvs. etablere »gudsriget« som et fysisk faktum. Men da dette hierarki af indviede adepter kun kommunikerer med menneskeheden gennem sjælsprincippet, er det nødvendigt for hvert enkelt menneske at udvide sin personlige bevidsthed, så det bliver i stand til at modtage og fortolke impulser fra sjælen og på den måde deltage i denne verdenstjeneste – hvor beskedent dets bidrag end måtte være.

Formålet med denne artikel er altså at præsentere nogle få idéer med hensyn til detaljerne omkring sjælskontakt og byggeprocessen.

Byggepladsen

Det første, vi må gøre os klart, er, at bygningen af regnbuebroen foregår i tankens verden. Mentalplanet er det kosmisk fysiske plans luftformige underplan. Det betyder, at det er en del af det stof, som for Planetlogos ikke er noget udviklingsprincip og derfor under den planetariske bevidstheds tærskel.

Det er evolutionens mål i dette 2. solsystem (ud af 3) at udfolde det 2. guddommelige princip, dvs. imprægnere hver eneste »stofpartikel« med kærlighed-visdommens magnetiske egenskab. Denne del af evolutionsplanen realiseres af menneskeheden. Vi bygger den individuelle og planetariske antahkarana fra det mentale til det buddhiske plan, fra kosmisk »fast« til kosmisk æterisk »stof«, ved at udvikle gruppebevidsthed og sublimerer abstrakt intelligens til ren intuitiv indsigt. På den måde passerer vi tærsklen til planetarisk gruppebevidsthed og bliver bevidste medlemmer af Hierarkiet, det 5. rige i naturen.

Redskaberne til bygningen

Set fra det personlige synspunkt er mentalplanet den almindelige menneskelige bevidstheds

højeste »frekvensbånd«. Vi oplever svingninger i mentalt »stof« (chitta) som tanker, og til det formål har vi 3 redskaber eller instrumenter: (1) kausallegemet, sædet for det højere tankesind, (2) den egoiske lotus, tankens »søn«, og (3) mentallegemet, sædet for det lavere tankesind:

1. Det højere tankesind repræsenterer processerne i kausallegemet (bestående af stof fra mentalplanets 3 højere underplaner). Det er karakteristisk ved abstrakte eller symbolske tanker og afspejler viljesaspektet eller atma i sjælsnaturen. Det beliver offerbladene i den egoiske lotus.

2. Tankens »søn« eller sjælen opstår ved mødet mellem det højere og lavere tankesind (Fader og Moder) i forbindelse med individualiseringsprocessen. I den nuværende planetariske cyklus er den resultatet af solens arbejde. De bygger kausallegemet og den egoiske lotus ud af deres egen essens. Derfor er tankens »søn« det individualiserede tankesind. Det afspejler den buddhiske kærlighed-visdom i det mentale menneske og repræsenterer den del af den egoiske hukommelse, som er farvet af intuition og motiveret af kærlighed – dvs. kærlighed der virker gennem intelligent erfaring. Med andre ord visdom. For denne del af tankelivet er vejen med mindst modstand lotusens kærlighedsblade.

3. Det lavere tankesind repræsenterer processerne i mentallegemet (bestående af stof fra mentalplanets 4 lavere underplaner). Det er det rationelle, analytiske intellekts værksted og afspejler viljesaspektet i det personlige menneske. Det er brændpunkt for dets hukommelse i inkarnationen og forbundet med lotusens kundskabsblade.

Det er de redskaber, der bruges i forbindelse med byggeprocessen, men før selve bygningen kan begynde, må det personlige menneskes kræfter koordineres og hele personligheden gennemstrømmes af sjælsens lys. Det sker, når den mentalt polariserede aspirant integrerer sine 3 aspekter – tanke, følelse og fysisk aktivitet – og gør dem til en velfungerende enhed eller helhed, en repræsentant for sjælen i de 3 verdener.

Ved at udvikle sin intelligens har mennesket påkaldt den mediterende sjæl og på den måde fremkaldt den impuls, som gør integrationen mulig. Sjælsenergi »invaderer« personligheden og stimulerer alle aspekter, så mennesket ikke længere tænker ét, føler noget andet og gør noget tredje.

Evolutionært perspektiv

Det er den proces, vi vil studere, og vi kan etablere vores udgangspunkt ved at gå tilbage i tiden. I løbet af evolutionen udvikler det inkarnerende liv et forbindelsesled mellem den ydre fysiske form og de indre bevidsthedsprocesser. Dette forbindelsesled repræsenterer det iboende væsens

psykiske respons på omgivelserne og kaldes teknisk for *bevidsthedstråden*. Det betyder, at liv og form er forbundet med 2 energistrømme:

1. *Sutratmaen* eller *livstråden*, der er en strøm af ren åndelig energi, en »navlestreng« fra monaden til den fysiske form. Den forbinder årsag med virkning. Den tilfører formen liv og giver impulsen til det individuelle væsens evolution. Hos mennesket strømmer den ind i organismen gennem toppen af hovedet og fortsætter til hjerteregionen, hvor den er forankret.

2. *Bevidsthedstråden*, som udgår fra sjælen. Hos mennesket er den forankret i hovedet og forbinder virkning med årsag. Den gør det fysisk bevidst om sit indre liv, dvs. processerne i følelses- og tankelegemet, og trækkes altså ud under søvnen.

Bygningen af bevidsthedstråden kulminerer, når mennesket integrerer sin personlighed ved at bringe sine 3 aspekter – tanke, følelse og handling – på linje med hinanden. Det resulterer i en stærk forbindelse mellem det indre og ydre menneske og en klar afspejling af mentale tankeprocesser i hjernen.

Nutidigt perspektiv

For at udvikle sig yderligere må mennesket på eget initiativ gentage den ubevidste evolutions arbejde ved at »spinde« en 3. tråd, den skabende tråd i dens 3 aspekter. I virkeligheden findes alle 3 »tråde« fra begyndelsen, men det er lettere at forestille sig processen, hvis vi betragter den som en udvikling i tid.

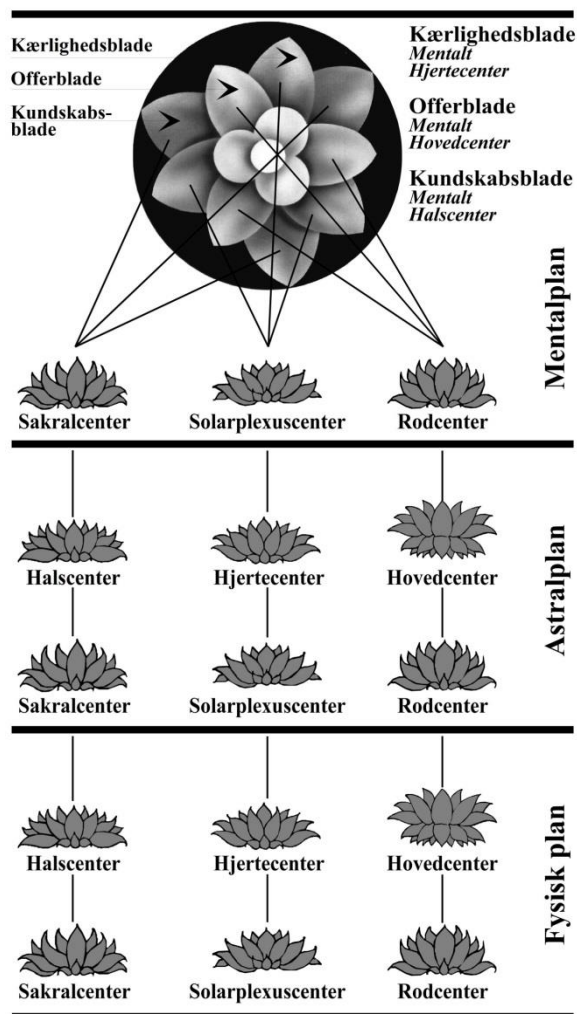
Hvert af personlighedens 3 aspekter er trefoldigt, på samme måde som de 3 aspekter af sjælsnaturen eller den egoiske lotus er trefoldige. I personligheden har hvert af de 3 legemer et kreativitets-, kærligheds- og viljesaspekt repræsenteret af chakraparrene sakral–hals, solarplexus–hjerne og rod–hoved. I lotussen består de 3 lag af henholdsvis kundskabs-, kærligheds- og offerblade hver især af et kundskabs-, kærligheds- og offerblad.

Samtidig fungerer kundskabsbladene som det mentale halschakra, kærlighedsbladene som det mentale hjertechakra, og offerbladene som det mentale hovedchakra. Pandechakraet, der ikke indgår i chakraparrene, som er nævnt ovenfor, virker som brændpunkt for personlighedens integration og har derfor en funktion som et slags opsamlings- og ekspeditionskontor for 2. og 3. aspekt tilsammen – et »kontor« der formidler forbindelsen mellem personligheden og sjælen.

Derfor består »bygningen« af den skabende tråd i integrationen af hvert personlighedslegemes 3 aspekter og deres forbindelse med de tilsvarende aspekter af de andre legemer – idet de to fysiske legemer, æterlegemet og kroppen, allerede er integreret i miltcentret, hvor de to fysiske kraftstrømme mødes.

Forbindelsen mellem det fysiske og emotionelle legeme og det emotionelle og mentale legeme skabes samtidig og opleves psykologisk som én proces, fordi centrene eller chakraerne i virkeligheden udgør ét system, hvor hvert center har en fysisk-æterisk, astral og mental genpart. Teknisk betyder det (fig. 1):

Ubevidst Sjælskontakt gennem Skabende Tråd

1. At det skabende aspekt (3. aspekt) af den menneskelige personlighed integreres ved at energien på det fysiske og astrale plan sublimeres fra sakralcentret til halscentret, og på mentalplanet fra sakralcentret til lotussens kundskabsblade, det mentale halscenter.
2. At kærlighed-visdomsaspektet (2. aspekt) integreres ved at energien på det fysiske og astrale plan sublimeres fra solarplexuscentret til hjertecentret, og på mentalplanet fra solarplexuscentret til lotussens kærlighedsblade, det mentale hjertecenter.
3. At viljesaspektet (1. aspekt) integreres ved at energien på det fysiske og astrale plan sublimeres fra rodcentret til hovedcentret, og på mentalplanet fra rodcentret til lotussens offerblade, det mentale hovedcenter.

Denne sublimering af seksuel skaberkraft til mental kreativitet (3. aspekt) resulterer i 1. indvielse og åbningen af kundskabsbladene i den egoiske lotus. Sublimeringen af selvfølelse til gruppefølelse (2. aspekt) fører til 2. indvielse og åbningen af lotussens kærlighedsblade, mens sublimeringen af selvopholdelsesdrift eller personlig vilje til åndelig vilje (1. aspekt) resulterer i 3. indvielse og åbningen af offerbladene.

Det er måske usædvanligt at betragte disse 3 energisublimeringer som former for kreativitet og udtryk for den skabende tråd, men der er et vink i Alice A. Baileys bog *The Rays and the Initiations*, side 678, hvor Tibetaneren siger:

Hvad sker der teknisk set? Solarplexusenergiene overføres fra det primære »opsamlings- og ekspeditionskontor« under mellemgulvet til hjertecentret – et af de større centre alle de lavere energier må overføres til. Ved 1. indvielse fik han visionen af en højere kreativitet, og sakralcentrets energi begyndte på sin langsomme opstigning til halscentret. Ved 2. indvielse får han visionen af et højere brændpunkt, og hans placering i det større hele bliver gradvis afsløret. En ny form for kreativitet og et nyt brændpunkt bliver hans umiddelbare mål, og for ham vil livet aldrig mere være det samme.

Det lyder måske alt sammen meget teoretisk, men det betyder simpelthen, at halscentret gøres magnetisk gennem udviklingen af skabende tankevirksomhed, så det tiltrækker en del af sakralcentrets energi, at hjertecentret stimuleres gennem kærligt engagement i gruppeaktivitet og udviklingen af ansvarlighed, så det absorberer en del af solarplexusenergien, og at hovedcentret gøres magnetisk gennem okkult meditation og brugen af viljesfunktionen i hverdagen, så det tiltrækker rodcentrets energi og dermed rejser kundaliniilden.

Ubevidst og bevidst sjælskontakt

Det ser altså ud til, at den skabende tråd er en forbindelse mellem centre eller chakraer, en forbindelse der fører til indstrømningen af 3 energier – skabende intelligens, kærlighed-visdom og viljen til det gode – i personligheden. Men den repræsenterer ikke en bevidst forbindelse mellem personligheden og sjælen, eller sagt med andre ord, den fører ikke til, at hjernen bliver bevidst om

sjælens liv, på samme måde som bevidsthedstråden resulterer i, at hjernen bliver bevidst om mentallegemets processer.

Den skabende tråd sørger for, at personligheden oplyses og bliver inspireret af sjælen. Den baner vejen for den sidste og bevidste fase af åndens og stoffets integration, som har stået på igennem hele evolutionen, for den stimulerer personligheden og sætter den i stand til at gøre den sidste indsats, som forlænger bevidsthedstråden fra det personlige til det åndelige menneske og dermed gøre selve sjælen overflødig. Denne forlængelse af bevidsthedstråden er den egentlige antahkarana, og den resulterer i hjernebevidst sjælkontakt.

Men de energier, der strømmer ind i personligheden som følge af den ubevidste sjælkontakt, er nødvendige og bidrager til byggeprocessen på følgende måde:

1. Den skabende intelligens fra kundskabsbladene i den egoiske lotus og halscentret bruges i forbindelse med den intensive esoteriske udviklingsmetode, der kaldes okkult meditation. Den kreative fantasi visualiserer processen og bygger tankeformen, og så ved vi, at »energi følger tanken«.
2. Den magnetiske dragningskraft eller gruppebevidstheden fra lotussens kærlighedsblade og hjertecentret udvikler ansvarfølelse og proportionssans og gør det lettere at skelne mellem væsentligt og uvæsentligt. Dermed undgår aspiranten at spilde energi på uvæsentlige ting og kan bedre oparbejde det kraftreservoir eller mentale spændingsfelt, der kræves til byggeprocessen.
3. Den åndelige vilje fra offerbladene og hovedcentret er med til at opretholde spændingsfeltet og er absolut nødvendig i forbindelse med projektionen af bevidsthedstråden.

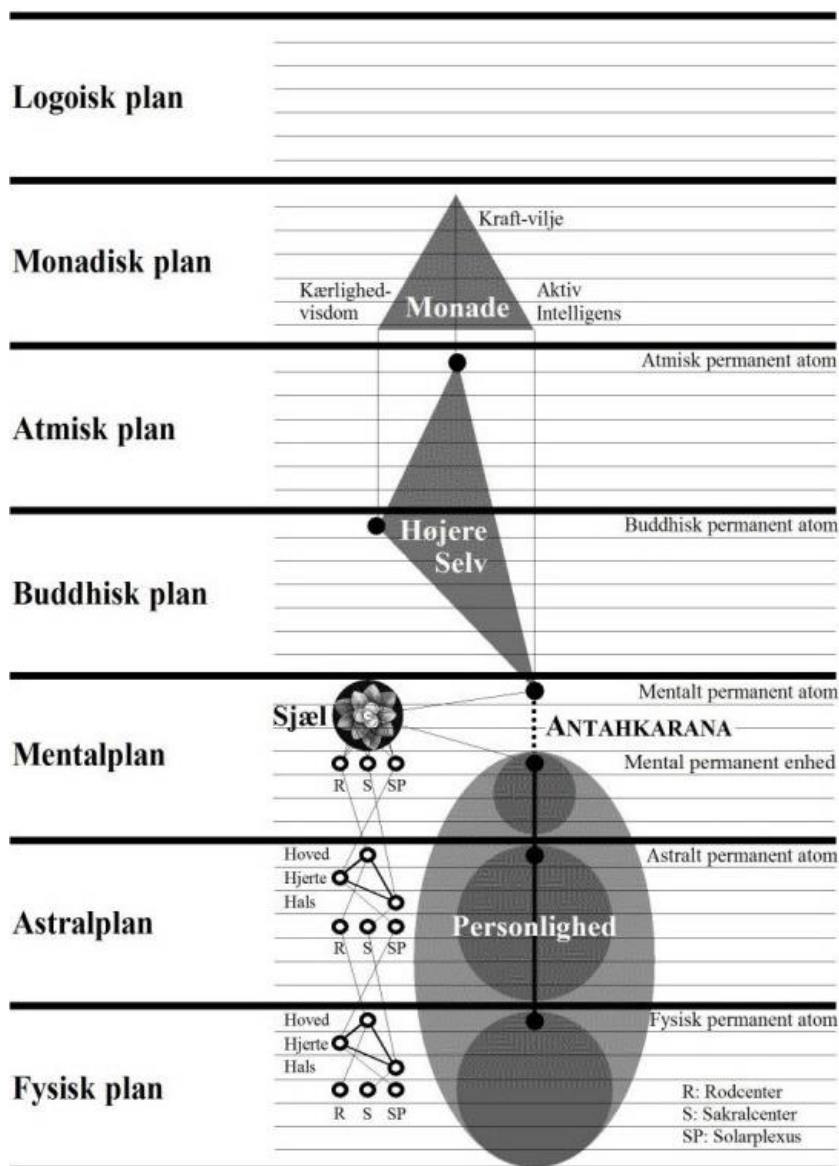
Vi ser altså, at antahkaranaen er forlængelsen af bevidsthedstråden fra den mentale enhed, kernen i mentallegemet, til det mentale permanente atom, kernen i kausallegemet og det laveste aspekt af den åndelige triade eller det højere selv – (se fig. 2 som er en tilpasning af Chart VII i Alice A. Baileys bog *A Treatise on Cosmic Fire*, side 817).

Hvis man vil visualisere processen, er det vigtigt at have en forestilling om, »hvor« det mentale permanente atom befinder sig. Her ser det ud til, at dette atom, sammen med det buddhiske og atmiske permanente atom, i virkeligheden udgør det, der kaldes »juvelen« i den egoiske lotus. Det betyder, at bygningen af antahkaranaen indebærer en kraftig stimulering af denne »juvel«, og at

»brændingen« af kausallegemet ved 4. indvielse er det, der altid sker, når livet i en form stimuleres, så det sprænger formens rammer og begynder at stråle ud.

Antahkaranaen når sit klimaks efter 3. indvielse og bliver en åben kanal, hvorigennem det fysiske menneske kan stige op i åndens rige. Det er den bevidste sjælskontakt eller rettere det højere selvs tilstedeværelse i hjernebevidstheden, og det er denne direkte forbindelse mellem personligheden og ånden, der gør bevidst kontakt med ashrammen og mesteren mulig.

Bevidst Sjælskontakt gennem Antahkarana

Byggeprocessens faser

Lad os nu se hvad alt dette betyder, og hvordan processen foregår i praksis. Det første skridt er personlighedens integration. Det er en nødvendig men ikke tilstrækkelig betingelse (som matematikere siger). De 3 legemer i de 3 verdener må koordineres, hvis det skal være muligt at projicere bevidsthedstråden, på samme måde som 3 heste, der er spændt for en vogn, må løbe i samme retning, hvis vognen skal køre.

Til at begynde med er integrationen og koordinationen motiveret af egoisme, stolthed og ambition, men da drivkraften ikke desto mindre er en sjælsimpuls, fremkalder den uundgåeligt den nødvendige oplevelse af frustration. Den studerende erkender det nytteløse i at forsøge at tilfredsstille sanselige og materielle begær, og det forvandler gradvist begæret til aspiration, som er den følelsesmæssige drivkraft bag åndelig udvikling, den entusiasme som er nødvendig, hvis en mental forestilling skal udmøntes i handling.

Derefter følger forædling gennem karakterudvikling, motivbehandling og tjeneste. Selvom det mentale og kausale legeme gennemtrænger hinanden, er deres svingningsfrekvenser meget forskellige, idet mentallegemet er bygget af månepitrier, hvis udviklingsgrad er lavere end menneskets, mens kausallegemet bygges af solengle, der står over mennesket. Det er derfor, bevidst kontinuitet mellem de to legemer er så svær at opnå.

Nu er mennesket klar til den videnskabelige bygning af antahkaranaen, og midlet er okkult meditation. Processen forløber i 6 stadier (*The Rays and the Initiations*, side 485):

Det første stadium er *intention*. Det er ikke så meget en mental beslutning eller hensigt som opbygningen af et kraftfuldt energicenter med størst mulig spænding omkring den mentale enhed. Det gøres ikke alene under meditation, men også ved at aspiranten bruger sin skelneevne og er upersonlig i forbindelsen med andre mennesker, så han undgår at spilde energi på personlige reaktioner.

Det næste stadium er *visualisering* eller bygningen af en tankeform ved hjælp af den skabende fantasi. Oprindeligt er fantasien udviklet af begæret. Når vi er lækkersultne, sender vi tanken ud i køkkenet og lader den strejfe om i køleskabet og spisekammeret. Her danner den billeder af de forskellige muligheder, hvorefter begæret træffer sit valg.

Vi må altså hæve fantasien til et højere niveau, hvor den ikke alene er i stand til at visualisere åndelige billeder (uden den sædvanlige emotionelle gevinst), men også virke som en sensitiv modtager af buddhiske impulser. Med andre ord trækker vi en astral-buddhisk kraftlinje gennem det mentale spændingsfelt, og den støtter projektionen af bevidsthedstråden. Bygnings-processer udføres altid af det 2. aspekt eller den magnetiske tiltrækningskraft, og her er det 2. aspekt af personligheden og den åndelige triade i fællesskab.

Derefter følger *projektion*. Den kræver brugen af viljen, og instrumentet er et kraftord. Men metoden og ordet varierer i henhold til strålen, og derfor må den studerende være i stand til at fastlægge sin sjæls- og personligheds-stråle (*The Rays and the Initiations*, side 501).

Det fjerde stadium er *invokation og evokation*. Tilsammen repræsenterer de tre foregående stadier personlighedens invokative appel til det højere selv, som svarer ved at udsende en energistrøm fra det mentale permanente atom. Denne strøm kommer »tråden« fra spændingsfeltet omkring den mentale enhed i møde. Det resulterer i kontakt mellem den forenede sjæls- og personlighedsenergi og energien fra monaden, der virker gennem det højere selv.

Den første spæde tråd er »spundet«, men der må »spindes« mange tråde gennem aktiv brug og forståelse, og det er, hvad det femte stadium, stabilisering, handler om.

Til sidst er det fysiske menneske i stand til fuldt bevidst at hæve sig op gennem antahkaranaen til det monadiske livs sfære, det højere selv, og bringe kimen til fremtidig udvikling og tjeneste med tilbage til den fysiske verden. Den indviede discipel er *opstanden*.

Højere bevidsthed

Bygningen af antahkaranaen indebærer altså, at atmiske, buddhiske og højere mentale eller manasiske impulser registreres og fortolkes, i første omgang af tanke- og følelseslegemet, men i sidste instans også af den fysiske hjernebevidsthed.

Hvad indebærer det – har vi nogen mulighed for at forestille os, hvilken type bevidsthed det vil medføre? Spørgsmålet er uhyre vanskeligt at besvare, fordi disse 3 bevidsthedselementer ligger »bagved« eller »over« den rationelle, analytiske tankebevidsthed, der normalt udgør vores højeste erkendelsesregion. Men vi kan præsentere nogle idéer, som med fantasiens hjælp kan give en vag forestilling om, hvilke virkninger impulser fra det højere selv vil have på vores fysiske bevidsthed.

Manas er en sanskritbetegnelse for hele tankeaspektet, men i denne forbindelse bruges den om

den højere abstrakte tænkning, som egentlig er processer i sjælens kausale legeme, men som mange mennesker i dag er i stand til at modtage og fortolke med deres analytiske intellekt.

Den abstrakte tanke er det højeste, den almindelige menneskelige bevidsthed kan svinge sig op til, men den er stadig en *respons* på evolutionsplanen – ikke selve planen – for mentalplanet som helhed er under den planetariske gruppebevidstheds tærskel, sådan som vi tidligere har set.

Set fra den planetariske logos' synspunkt er mentalplanet, sammen med det astrale og fysiske plan, ikke noget »princip«, på samme måde som menneskets fysiske krop ikke er noget »princip« – dvs. ikke nogen udviklings-bærende faktor. Menneskets fysiske udvikling foregår i det æteriske eller vitale legeme og afspejles blot i kroppens cellestrukturer, og det gælder også Panetlogos. »Hans« kosmisk fysiske udvikling foregår i de kosmiske ætere, dvs. fra det buddhiske plan og opetter, og *afspejles* blot i de 3 kosmisk »faste« planer: det mentale, astrale og fysiske plan.

Det betyder, at indstrømningen af abstrakte tankeimpulser i sindet og hjernen vil vise sig som en bevidsthed om de højeste idéer og forestillinger, menneskeheden indtil nu har været i stand til at præstere som respons på den buddhiske evolutionsplan fra Hierarkiet. Disse impulser vil give os evnen til altid at se det idéelle bag det konkrete, det der er fælles, i stedet for det der adskiller. Dermed bliver vi i stand til at samarbejde på tværs af alle skel og på en upersonlig måde gennemskue de illusioner, som er resultatet af vores personlige identifikation med idéer, vi kun opfatter fragmentarisk.

Buddhi er den rene intuitive indsigt medium, og denne indsigt resulterer i det, vi kalder åndelig kærlighed. Men hvorfor er intuition og kærlighed så intimt forbundet? Lad os forestille os, at vi er i stand til at opfatte et nødlidende menneske så totalt, at vi ser alle aspekter af det – ikke blot de personlige lidelser (der ofte er selvforskyldte), men også den bagvedliggende sjælsnatur som kæmper for at vinde gehør hos personen.

Hvis denne intuitive opfattelse er tilstrækkelig dybtgående og altomfattende, vil hjælpen fra os komme som en betinget refleks, uden at personligheden stiller sig i vejen med sin nærighed og bortrationaliserer behovet for hjælp med undskyldninger som, at manden nok drikker pengene op.

Vores hjælp vil altså være en helt upersonlig, men dybt kærlig handling, og den ledsages ikke af en følelse i almindelig forstand, men af den universelle følelses tilstand man kalder »salighed« eller »lyksalighed«, en tilstand astral- eller følelseslegemet kun kan afspejle, når det er roligt som en spejlblank sø en tidlig sommertid. Saligheden er ikke nogen personlig følelse, sådan som den astrale kærlighed der er rettet mod et bestemt andet menneske. Den er en generel og intens

indføling i alle mennesker, uanset hvem de er, og uanset om vi kan lide dem eller ej på det personlige plan.

Gennem buddhiske impulser kan vi altså opleve enheden med andre mennesker – det universelle broderskab, som er et faktum fra og med det buddhiske plan og ikke blot en smuk drøm. Denne enhedsoplevelse resulterer i kærlighed til alle mennesker, på samme måde som vi i de almindelige astrale følelsers verden kan elske en nær ven, fordi han er så bekendt, at han næsten er en del af vores egen natur.

Men det er en enhed med andre menneskers bevidsthed, vi oplever, og da bevidsthed er et resultatet af mødet mellem liv og form, og formerne pr. definition er adskilt fra hinanden, vil der stadig være dualitet eller dobbelthed i oplevelsen – en adskillelse mellem den der oplever, og det han eller hun oplever.

Atma er den rene livsenergis medium. Gennem atmiske impulser kan vi identificere os med det ene liv, der strømmer i alle livsformer og dermed i alle vores medmennesker. Det er en oplevelse af udifferentieret syntese, en oplevelse der ikke rummer nogen dualitet, fordi livet udgør enheden i sig selv og ikke er afhængig af andre medier.

Måske kan vi illustrere forskellen på en mental, buddhisk og atmisk tilstand med et prosaisk billede. Hvis vi lægger 10 kartofler foran os på bordet, udgør de ikke nogen enhed (mental oplevelse). Hvis vi stopper dem i en pose, danner de en enhed (nemlig en pose kartofler), men bevarer alligevel hver især deres individuelle eksistens (buddhisk oplevelse). Det er først, når vi laver kartoffelmos af dem, at de kommer til at udgøre en syntese, hvor den enkelte kartoffel fortaber sig i helheden (atmisk identifikation).

Men identifikationen med det ene liv giver os samtidig erkendelsen af det ene »selv« eller »jeg«. Identifikationen er så total, at der ikke er noget »uden for« selvet – der er ikke andet end selvet. Selvet fylder hele »billedfeltet«, og når der nu ikke er andet end selvet, kan det heller ikke være vores personlige selv i modsætning til andres selv. Det er det samme altomfattende, universelle selv i alle mennesker, og vores oplevelse af at være adskilt fra andre er altså en illusion.

Når vi normalt oplever vores selv som adskilt fra andres selv, skyldes det, at vi opfatter selvet som et punkt inden i hjernen – det punkt hvor vi sidder og kigger ud af øjnene. Men den esoterisk lære fortæller os, at i takt med at vi skaber kontakt til sjælen og senere ånden, udvider dette punkt sig til

en kugle, som til sidst er altomfattende. Det er det, H. P. Blavatsky kalder »en kugle med sit centrum alle vegne og sin omkreds ingen steder«. Denne kugle, dette altomfattende »selv«, har altså verden inden i sig og ikke uden for sig, og det er det, der menes med det kendte udsagn: »Jeg er dette selv, dette selv er mig«.

Men her kunne vi igen spørge: »Hvorfor er ren livsenergi og det, vi kalder 'selvet' eller 'jeget', så nært forbundet med hinanden?« Svaret ligger i forbindelsesledet: Viljen. Livsenergien er selve evolutionsimpulsen, den drivkraft der fører til udvikling, og når denne energi sætter atmisk »stof« i svingninger, opfatter vi mennesker det som viljestyrke. Men viljen og selvet er to sider af samme sag, for der er ikke noget selv uden evnen til at træffe et bevidst valg. Hvis ikke vi kunne vælge, ville vi være rene impulsstyrede væsener, en kastebold for begærets vinde, og dermed ikke berettigede til betegnelsen »selv«. Men samtidig er der ingen vilje uden et selv, der kan »ville«. Viljen kræver et væsen, der kan omsætte energien til handling. Det er ligesom lydene i naturen. Hvis ikke der er et menneskeligt øre til at høre træerne knage i vinden, knager de så?

Det betyder, at den atmiske syntesetilstand, det mystikere kalder »nirvana«, dårligt nok kan kaldes en »oplevelse«. Man burde snarere kalde den for »ren væren« eller »eksistens«, og den resulterer i, at selve livets dynamiske kraft strømmer gennem vores væsen og i den fysiske hjernebevidsthed viser sig som åndelig vilje til at følge evolutionsprocessen, med de ofre som det indebærer.

Liv, vilje og offer er altså beslægtede begreber. Men vi skal være opmærksomme på, at det kun er »offer« set fra personlighedens synspunkt. Ånden ofrer intet, den befrier sig blot for det, der hindrer, og hindringerne er de personlige reaktioner, vi sætter så højt og er så identificerede med. Det er de strømninger, som giver os fornemmelsen af at være levende, varmbloedige og begejstrede væsener, som lader os blive opslugt af begivenhedernes flugt, men samtidig skygger for den tidløse ro, det meditative discipelskab kræver. Hindringerne er med andre ord strømninger, der skaber bølger og forhindrer mentallegemet i at afspejle manas, følelseslegemet i at afspejle buddhi og personligheden i at afspejle atma.